
Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2016

Ida Terluin, David Verhoog, Hans Dagevos, Peter van Horne en Robert Hoste

---

Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2016

Ida Terluin, David Verhoog, Hans Dagevos, Peter van Horne en Robert Hoste

Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen Economic Research in opdracht van en gefinancierd door Wakker Dier

Wageningen Economic Research
Wageningen, oktober 2017

NOTA
2017-099

Terluin, Ida, David Verhoog, Hans Dagevos, Peter van Horne en Robert Hoste, 2017. *Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2016*. Wageningen, Wageningen Economic Research, Nota 2017-099. 10 blz.; 2 fig.; 1 tab.; 2 ref.

In deze notitie geven we een overzicht van de vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland in de jaren 2005-2016. Het totale verbruik van vlees en vleeswaren per hoofd van de bevolking in Nederland bedraagt in 2016 bijna 77 kg (op basis van karkasgewicht). Dat is vrijwel gelijk aan de consumptie in 2015.

Dit rapport is gratis te downloaden op <https://doi.org/10.18174/424550> of op www.wur.nl/economic-research (onder Wageningen Economic Research publicaties).

© 2017 Wageningen Economic Research
Postbus 29703, 2502 LS Den Haag, T 070 335 83 30, E communications.ssg@wur.nl,
www.wur.nl/economic-research. Wageningen Economic Research is onderdeel van Wageningen University & Research.

Wageningen Economic Research hanteert voor haar rapporten een Creative Commons Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie.

© Wageningen Economic Research, onderdeel van Stichting Wageningen Research, 2017
De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken maken. Materiaal van derden waarvan in het werk gebruik is gemaakt en waarop intellectuele eigendomsrechten berusten, mogen niet zonder voorafgaande toestemming van derden gebruikt worden. De gebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever aangegeven naam te vermelden, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met het werk van de gebruiker of het gebruik van het werk. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.

Wageningen Economic Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Wageningen Economic Research is ISO 9001:2008 gecertificeerd.

Wageningen Economic Research Nota 2017-099 | Projectcode 2282500125

Foto omslag: Shutterstock

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Berekeningswijze	6
3	Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking	7
	Literatuur en websites	9

---

1 Inleiding

Wakker Dier wil graag de omvang van de vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland weten. Tot en met 2012 leverde het Productschap voor Vee, Vlees en Eieren deze informatie. Door de opheffing van het Productschap kwam er een einde aan deze informatievoorziening. Wakker Dier heeft daarom Wageningen Economic Research benaderd om de vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland te berekenen. Wageningen Economic Research heeft dit in 2015 voor het eerst gedaan (Verhoog et al., 2015). Ook heeft Wakker Dier gevraagd om de huidige vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland te vergelijken met de jaren daarvoor, zodat trends in de vleesconsumptie zichtbaar worden.

In deze notitie geven we een overzicht van de vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland in de jaren 2005-2016 en maken daarbij onderscheid naar de volgende vleessoorten: rundvlees, varkensvlees, schapen- en geitenvlees, paardenvlees, pluimveevlees en totaal vlees. Ook geven we aan hoe het vleesverbruik in Nederland zich verhoudt met dat in enkele ons omringende landen.

---

2 Berekeningswijze

Net als het Productschap voor Vee, Vlees en Eieren heeft Wageningen Economic Research de vleesconsumptie per hoofd van de bevolking uitgerekend op basis van de systematiek van de voorzieningsbalansen. Dat komt erop neer dat het verbruik in een bepaald jaar wordt afgeleid van het aantal slachtingen van dieren, de invoer en uitvoer van vlees zoals die in de CBS-statistieken te vinden zijn en de voorraadmutaties. Bij deze mutaties gaat het om vlees dat wordt opgeslagen in bijvoorbeeld een koelhuis om in het jaar daarop te worden geconsumeerd (voorraad wordt groter en verbruik dit jaar kleiner) of om vlees dat juist uit het koelhuis wordt gehaald om nu te worden geconsumeerd (voorraad wordt kleiner en verbruik groter). In de CBS-handelsstatistieken valt vlees uiteen in een groot aantal diersoorten en onderdelen van dieren, zoals schouders, achterdelen en ribstukken. Verder worden allerlei bewerkte vormen van vlees geregistreerd, zoals vers vlees, bevroren vlees, gedroogd vlees, gezouten vlees, hammen en vleeswaren. We hebben in totaal meer dan 500 producten meegenomen, tot op een vrij gedetailleerd (8-digit)niveau. Producten waar vlees in zit verwerkt, zoals lasagne en kippensoep, hebben we in onze berekeningen buiten beschouwing gelaten. Dat komt omdat het moeilijk is om op nationaal niveau te bepalen hoeveel vlees er in deze producten - die van verschillende fabrikanten afkomstig zijn - zit.

Voor voorraadmutaties van vlees bestaat geen bron die we kunnen gebruiken. Dat komt bij de berekeningen van voorzieningsbalansen voor andere producten dan vlees ook regelmatig voor; in zulke gevallen is het gebruikelijk dat de opstellers van de balans zelf een aanname voor de voorraadmutatie maken. In het geval van de voorzieningsbalans voor vlees hebben we dat als volgt gedaan: we veronderstellen dat het verbruik bestaat uit directe consumptie en het aanleggen van een voorraad. Het door ons berekende verbruik hebben we op basis van expertise gecorrigeerd met de jaarlijkse mutatie van de aankopen per vleessoort op basis van GfK-data. Met deze data kunnen we een betere inschatting maken van de verhouding tussen de directe consumptie en het deel bestemd voor de voorraad in het door ons berekende verbruik. Het gecorrigeerde verbruik beschouwen we als directe consumptie; het verschil tussen het gecorrigeerde verbruik en het door ons berekende verbruik als voorraadmutatie. GfK-data zijn gebaseerd op de aankopen van levensmiddelen bij de detailhandel in Nederland door een panel van 6.000 personen.

Verder zijn onze berekeningen alleen gericht op menselijke consumptie van vlees; consumptie van vlees door katten en honden in katten- en hondenvoer is dus buiten beschouwing gelaten.

Dit jaar is de werkwijze aangepast ten opzichte van eerdere berekeningen, waarbij de vleesconsumptie is beperkt tot vlees en vleesproducten, zonder de eetbare slachtbijproducten zoals lever en vetten. Deze werkwijze sluit aan bij de internationaal gangbare aanpak. Ook voor de jaren 2005-2015 hebben we de eetbare slachtbijproducten weggelaten. Dat houdt in dat de vleesconsumptiecijfers over 2005-2015 in deze publicatie circa 1 kg. afwijken van die in voorgaande jaren waarin de eetbare slachtbijproducten wel tot de vleesconsumptie werden gerekend (Verhoog et al., 2015; Terluin et al., 2016).

3 Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking

Het totale verbruik van vlees en vleeswaren (op basis van karkasgewicht) per hoofd van de bevolking in Nederland belooft in 2016 bijna 77 kg (tabel 1). Dat is vrijwel gelijk aan het verbruik in het jaar daarvoor. Iets minder dan de helft van het verbruik in 2016 - zo'n 36 kg - bestaat uit varkensvlees (figuur 1). Pluimveevlees maakt bijna een derde uit van de vleesconsumptie in Nederland en rundvlees een vijfde. Er is in Nederland in 2016 gemiddeld per hoofd 1 kg kalfsvlees gegeten en ruim 1 kg schapen- en geitenvlees. Paardenvlees wordt in Nederland nauwelijks gegeten. Bij deze cijfers gaat het om het verbruik op basis van karkasgewicht, dus vlees inclusief been. Als vuistregel geldt dat daarvan ongeveer de helft uit vlees en vleeswaren bestaat.

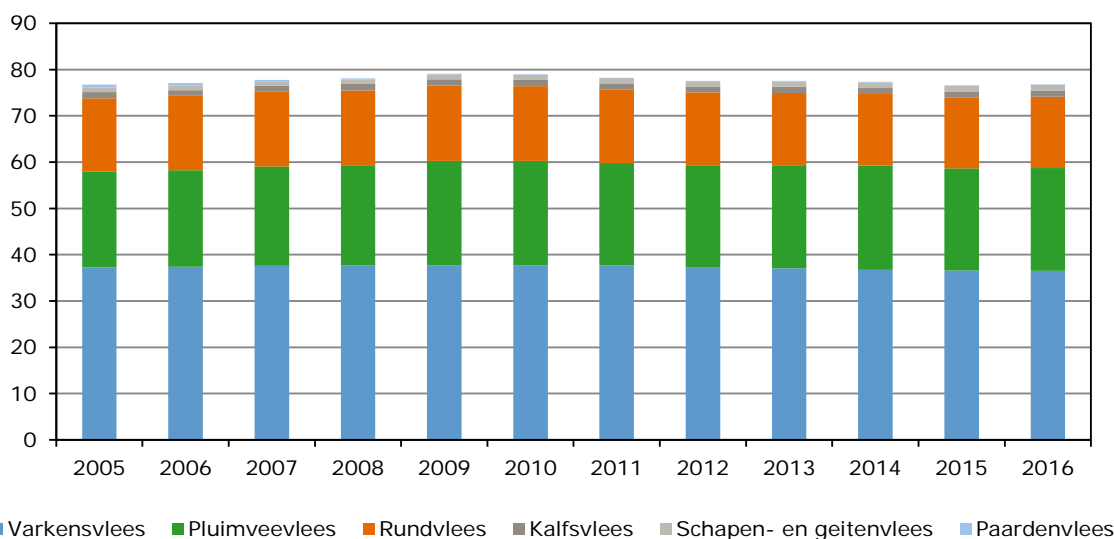
Met de stabilisatie van het vleesverbruik in 2016 ten opzichte van 2015 lijkt voorlopig een einde te zijn gekomen aan de licht dalende trend in het vleesverbruik, die zich sinds 2010 voordoet. Tussen 2010 en 2015 daalde het verbruik in Nederland van zo'n 79 kg in 2010 naar ruim 76 kg in 2015 per hoofd van de bevolking. Dat is een afname van zo'n 3%. De daling in het vleesverbruik in 2010-2015 wordt veroorzaakt doordat het verbruik van varkensvlees en rundvlees iets is afgenomen; het verbruik van de overige vleessoorten is daarentegen vrij stabiel. De daling in de periode 2010-2015 volgde na een lichte toename van het verbruik in de jaren 2005-2010 van ruim 76 kg naar 79 kg per hoofd. De vleesconsumptie in 2016 ligt dus weer op het niveau van 2005.

Tabel 1 Vleesverbruik a) per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2016 (kg) b)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Varkensvlees	37,2	37,4	37,6	37,8	37,7	37,7	37,7	37,3	37,1	36,7	36,6	36,5
Pluimveevlees	20,7	20,8	21,5	21,6	22,5	22,5	22,1	22,0	22,3	22,5	22,1	22,2
Rundvlees	15,9	16,1	16,1	16,1	16,3	16,2	15,9	15,7	15,6	15,5	15,3	15,4
Kalfsvlees	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Schapen- en geitenvlees	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3
Paardenvlees	0,6	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	76,7	77,1	77,8	78,1	79,1	79,0	78,2	77,6	77,5	77,3	76,6	76,8

a) Op basis van karkasgewicht (gewicht met been); b) Door het gebruiken van een andere berekeningsmethode wijken de vleesconsumptiecijfers voor de jaren 2005-2015 iets af van de data in Terluin et al. (2016).

Bron: CBS, berekening Wageningen Economic Research.

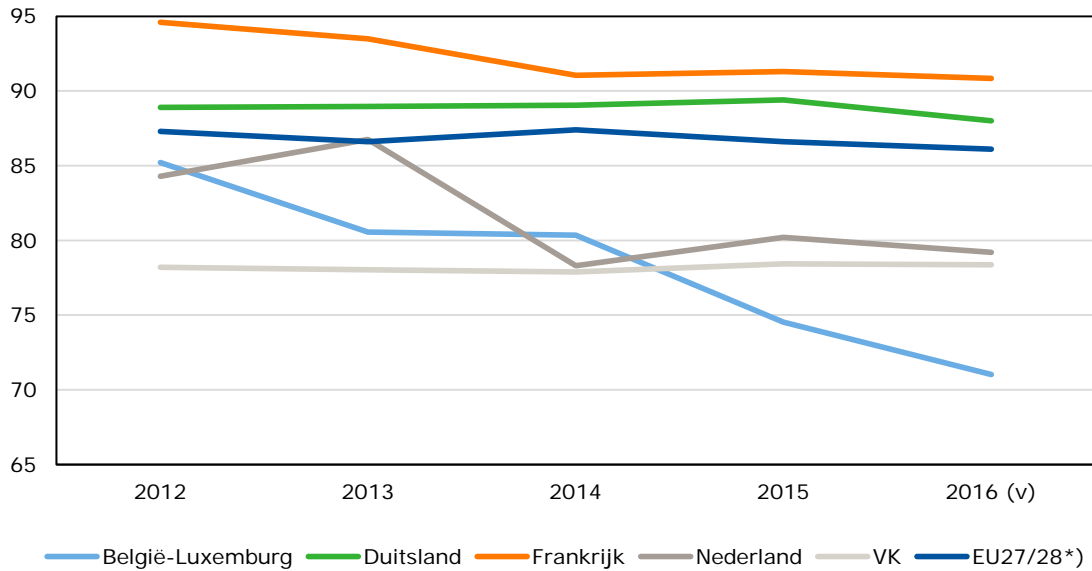
Figuur 1 Vleesverbruik a) per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2016 (kg)

a) Op basis van karkasgewicht (gewicht met been).

Bron: CBS; berekening Wageningen Economic Research.

Nederlands vleesverbruik in het perspectief van omliggende landen

Om een indruk te krijgen of het vleesverbruik in Nederland hoger of lager ligt dan andere EU-landen, hebben we het verbruik in Nederland in de periode 2012-2016 afgezet tegen dat van andere EU-lidstaten (figuur 2). Omdat we een andere bron gebruiken, wijkt het niveau van het vleesverbruik iets af van dat in tabel 1; echter de trend komt in grote lijnen wel overeen. Het vleesverbruik in Nederland per hoofd ligt lager dan dat in Frankrijk, Duitsland en het gemiddelde van de EU en hoger dan dat in het VK en België. In de meeste EU-lidstaten is het vleesverbruik per hoofd in de jaren 2012-2016 iets gedaald, maar in sommige landen zoals Ierland, Italië en het VK veranderde het vleesgebruik nauwelijks (AMI).

Figuur 2 Vleesverbruik a) per hoofd van de bevolking in Nederland en omliggende landen, 2012-2016 (kg)

a) Op basis van karkasgewicht (gewicht met been); *) EU27 voor 2012; EU28 voor 2013-2016.
Bron: AMI Markt Bilanz Vieh und Fleisch 2017.

Literatuur en websites

Terluin, I., H. Dagevos, D. Verhoog en H. Wijsman (2016). Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2015; Den Haag: Nota 2016-097

Verhoog, D., H. Wijsman en I. Terluin (2015). Vleesconsumptie per hoofd van de bevolking in Nederland, 2005-2014; Den Haag: LEI-Nota 2015-120

Wageningen Economic Research
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
T 070 335 83 30
E communications.ssg@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

Wageningen Economic Research
NOTA
2017-099

De missie van Wageningen University & Research is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen University & Research bundelen Wageningen University en gespecialiseerde onderzoeksinstituten van Stichting Wageningen Research hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 5.000 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen University & Research wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

Wageningen Economic Research
Postbus 29703
2502 LS Den Haag
E communications.ssg@wur.nl
T +31 (0)70 335 83 30
www.wur.nl/economic-research

Nota 2017-099

De missie van Wageningen University & Research is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen University & Research bundelen Wageningen University en gespecialiseerde onderzoeksinstituten van Stichting Wageningen Research hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 5.000 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen University & Research wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.

